

Stimați tovarăși,

Imi este deosebit de plăcut ca la aniversarea centenarului școlii generale din Soveja să transmit cadrelor didactice și elevilor, Comitetului comunal de partid și Consiliului popular, tuturor locuitorilor acestor minunate plaiuri vrâncene un salut călduros și cele mai bune urări în activitatea rodnică pe care o desfășurați pentru dezvoltarea și înflorirea comunei dumneavoastră.

Sărbătorirea acestui eveniment capătă o semnificație sporită prin aniversarea, în același timp, a 100 de ani de la nașterea, în comuna Soveja, a marelui geograf român — Simion Mehedinți. Școala dumneavoastră, în care Simion Mehedinți a învățat primele clase, va purta de acum înainte numele lui — semn al prețurii ce se acordă prodigioasei activități științifice și didactice a renumitului savant. Aceasta reprezintă o nouă expresie a cinstitii de care se bucură în orinduirea noastră socialistă valorile spirituale ale patriei.

Mulțumindu-vă din toată inima pentru invitația de a participa, împreună cu dumneavoastră, la aceste emoționante manifestări, vă doresc, dragi tovarăși, să obțineți noi și însemnate succese în munca pe care o depuneți pentru creșterea și pregătirea tinerei generații, pentru răspindirea științei și culturii, pentru înflăcărea politicii partidului de construire a socialismului și comunismului în România.

Sărbătoarea de la Soveja

Sâmbăta și duminica trecută locuitorii Sovejei, pitoreasca așezare din munții Vrancei, s-au întrunit pentru a cinși două evenimente de seamă din existența comunei: centenarul școlii generale și împlinirea a 100 de ani de la nașterea savantului român Simion Mehedinți fiul acestor meleaguri, al cărui nume va sta de acum înainte, în semn de prețuire, pe frontispiciul școlii.

La manifestările care s-au desfășurat în cele două zile au fost prezente reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, personalități de seamă, cercetători în domeniul geografiei și geologiei, discipoli ai renumitului savant, profesorii și elevii școlii, numeroși locuitori ai Sovejei. La adunarea populară organizată în prima zi a festivităților au luat cuvântul Ion Pătrașcu, secretar al Comitetului județean de partid Vrancea, prof. Floarea Albu, directoarea școlii, care a vorbit despre activitatea neobosită pe care școala a desfășurat-o de-a lungul unui secol și Alexandru Bojin, director general adjunct în Ministerul Învățământului. Tot în aceeași zi a avut loc o interesantă sesiune de comunicări consacrată vieții și operei lui Simion Mehedinți. La lucrările sesiunii au luat parte cercetători ai institutelor de geologie-geografie și geografie ale Academiei, profesori de geografie din județ, foști elevi ai lui Simion Mehedinți, în cadrul comunicărilor au luat cuvântul prof. dr. docent Vintilă Mihăilescu, președintele Societății de științe geografice, prof. dr. docent Victor Tufoșcu și prof. dr. docent Ion Conea, șefi de secții la Institutul de geologie-geografie al Academiei.

În ziua următoare — duminică — la entuziasta adunare populară, tovarășul Simion Dobrovici, prim secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular provizoriu Vrancea, a dat citire mesajului adresat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C. C. al P. C. R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, cadrelor didactice, elevilor școlii, Comitetului comunal de partid și Consiliului popular, tuturor locuitorilor comunei. Intreaga asistență a adoptat apoi textul unei telegramme trimisă C. C. al P. C. R., tovarășului Nicolae Ceaușescu personal. „Noi, locuitorii comunei Soveja și din comuna învecinată, se spume în telegramă, participăm la festivitatea prilejuită de sărbătorirea a 100 de ani de la nașterea savantului român, care a trăit și a creat pe aceste meleaguri, Simion Mehedinți, și împlinirea a tot atâția ani de la înființarea școlii din comuna Soveja, județul Vrancea, exprimăm cu acest prilej conducerii partidului, dumneavoastră personal, iubite tovarăși Nicolae Ceaușescu, sentimentele noastre de mulțumire, de adevărată recunoștință față de grija ce o purtați pentru valorificarea a tot ce a creat mai bun genul poporului nostru, dezvoltării continue a patrimoniului cultural-științific al patriei.

Noi vedem în politica partidului nostru expresia năzuințelor noastre vitale de continuitate și progres a patriei, de ridicare a ei pe culmile civilizației și progresului. Mulțumim, de asemenea, conducerii de partid și de stat și dumneavoastră personal, tovarăși Nicolae Ceaușescu, pentru cinstea ce ne-ați făcut prin mesajul adresat. Exprimându-ne deplina aderență și atașamentul față de politica înțeleaptă a partidului și statului nostru, noi, locuitorii de pe aceste străvechi meleaguri românești, vă încredințăm că vom lupta cu toată fermitatea pentru apărarea în viață a tuturor măsurilor stabilite de partid.”

Participanții la festivități au vizitat apoi expoziția închinată lui Simion Mehedinți, care cuprinde fotografii, documente și obiecte personale ale acestuia, precum și expoziția care prezintă meșteșugurile, datiniile și portul de meșteșugurile vrâncene. Un bogat program artistic a încheiat festivitățile.

M. R.

GAZETA ÎNĂȚĂMÎNTULUI

Anul XX-Nr. 966

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 25 octombrie 1968

4 pag. 25 bani

LIMBAJUL ȘTIINȚIFIC

Dezvoltarea și adâncirea cunoștințelor științifice ale epocii noastre conduc la diversificarea limbajului științific, la o specializare și specificizare a lui și pun în același timp tot mai serios problema înținerii și mai timpurii a celor care doresc o adevărată să se poată „misi-că” ușor în cutare sau cutare domeniu al științei. Această specificitate însă, nu apare decât arar în modul de exprimare al elevilor, care adesea nu pot reține din limbajul manualului preluat, din păcate și de destui profesori, decât un stereotip și neplăcut plural al acțiunilor indicative: „luăm”, „considerăm”, „punem” etc. Dar un asemenea limbaj, oglindă a lecției mai de „învățate” și mai rar înțelese, este imaginea posibilă a memoriei elevului și nu reprezintă nicicum finalizarea unui proces de gândire, de acumulare, realizat pe căi cu adevărat pedagogice. Ca un aspect în plus se adaugă faptul că limbajul care nu a izbucnit să devină științific sau disciplinat de resort nu este nici acela al unei corecte exprimări românești, clare și bine înțelegătoare.

Porțile de exprimare care, defectuos sau corect, relevă nu numai un anumit stadiu de cunoștințe, dar și gradul de atracție resimțit de elev pentru disciplina respectivă, ajungem repede la una dintre cheile procesului de predare. Ne amintim că am auzit nu de mult un profesor — de altfel om bine pregătit — spunând: „Eu nu cer elevilor decât să răspundă la întrebările pe care îl le pun”. În ce ne privește, noi credem că profesorul ar trebui să spună (și să gîndască): „Eu cer elevilor decât să priceapă”. Căci una este să preținzi doar răspunsuri corecte la o disciplină, care în acest fel „studiază” a-junge să se alcătuiască în mintea elevului ca un „puzzle”, din bucați nesudate între ele (cele una aferentă fiecărui întrebări puse de profesor) și alta erind materia crește organic, ca un tot, din rădăcini logice și bine cultivate în mintea celui ce o studiază.

Profesorul este dirijorul procesului de acumulare a cunoștințelor științifice ale elevilor, proces, al cărui final, a cărui eficiență trebuie să se manifeste prin formarea unei

vizioni de ansamblu asupra întregii materii, cit și prin posibilitatea de a diferenția în această viziune generală, esențialul, de amănunte. Considerăm însă ca pentru a obține o asemenea înțelegere a disciplinelor studiate, lecția trebuie să fie clar diferențiată în funcție de conținutul ei, să sune altfel de fiecare dată atunci cînd e vorba de subiecte nuanțate ale poeziei, de argumentația de puternică logică a ideilor materialismului dialectic, de rezolvarea unei ecuații, de un capitol de chimie sau de studiul firului de kriu. Deosebit de însemnat este aici rolul manualului științific, care asigură fiecarei materii o concepție specifică de organizare a comunicării informației științifice, ca și limbajul adecvat acesteia.

Firește însă că nu ne putem limita nici noi — și într-o anumită măsură nu-l putem limita nici elevii — doar la litera manualului. Ni se pare foarte necesar ca ei să fie puși de timpuriu în contact cu gândurile creatorilor din domeniul științei. Nu vrem să fim greșit înțeleși. Desigur că nu încercînd mintea elevilor cu citatele din manualele științifice, ci prin realizarea contactului lor cu gândirea creatorilor sau a celor care au studiat în domeniul științei. Nu vrem să fim greșit înțeleși. Desigur că nu încercînd mintea elevilor cu citatele din manualele științifice, ci prin realizarea contactului lor cu gândirea creatorilor sau a celor care au studiat în domeniul științei.

Încetînd să rețene după notițe sau după manual, elevul va fi capabil să-și explice și să explice materia, ajungînd într-un stadiu în care, în funcție de disciplina care în mod deliberat îl atrage mai mult, își va preciza și eriera pe care o va îmbrățișa.

D. TODERICU

PROIECTUL STATUTULUI PERSONALULUI DIDACTIC

Pe baza Directivelor Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind dezvoltarea învățămîntului în Republica Socialistă România, Ministerul Învățămîntului supune spre dezbateră corpului didactic Proiectul de Statut al Personalului Didactic.

În perioada 28 octombrie—5 noiembrie a.c., consiliile profesionale din toate unitățile de învățămînt preșcolar, general obligatoriu, liceal, profesional și tehnic vor dezbate Proiectul de Statut al Personalului Didactic.

Educatoarele din grădinițe și învățătorii de la

școlile care funcționează cu clasele I—IV vor participa la dezbaterile proiectului de statut la școala generală din circumscripția căreia îi aparțin unitățile respective.

Directorii școlilor vor înainta Inspectoratului școlar județean, în ziua de 6 noiembrie a.c., observațiile și propunerile rezultate din dezbateri. În aceeași perioadă se vor organiza dezbateri și în instituțiile de învățămînt superior.

În dezbaterile proiectului de statut se va ține seamă de reglementările cuprinse în Legea învățămîntului.

DOMENII DE INVESTIGAȚIE ALE PSIHOPEDAGOGIEI

În zilele de 21—23 octombrie a.c. s-a desfășurat la București cea de a doua Conferință Națională de psihologie, organizată de Academia Republicii Socialiste România, Ministerul Învățămîntului și Asociația psihologilor din România.

La Conferință au participat, alături de psihologii din țara noastră, psihologi de prestigiu din alte 10

țări. Au fost dezbătute, în cadrul simpozionelor speciale organizate cu acest prilej și în discuțiile ce au avut loc pe marginea comunicărilor prezentate, probleme ale cercetării fundamentale și aplicate în psihologie.

În legătură cu preocupările cercetării psihologice contemporane, ne-a făcut expunerea de față

prof. univ. dr. docent AL. ROȘCA

membru corespondent al Academiei, președintele Conferinței Naționale de psihologie

Chemată să răspundă unor întrebări esențiale pe care omul contemporan și le pune în legătură cu sine însuși și cu poziția sa în cadrul dezvoltării explozive a civilizației, culturii, științei și tehnicii actuale, cercetarea științifică în psihologie a cunoscut în ultimul deceniu un deosebit avînt atît ca arie de investigație, cit și ca profunzime. Corespunzător uneia dintre trăsăturile dominante ale evoluției cercetării științifice moderne în ansamblul ei, studiind în sfera științei despre psihic, extinzîndu-și limitele, diversificîndu-se și specializîndu-se, au stabilit numeroase conexiuni cu alte științe.

Comunicările prezentate în cadrul Conferinței Naționale de psihologie se orientează pe direcțiile cele mai actuale ale cercetărilor de psihologie pe plan mondial, dovedind prezența specialiștilor din țara noastră cu lucrări originale de valoare în cercetarea marilor probleme a contemporane. Tînuta științifică înaltă a acestor comunicări, alături de valoroasa contribuție a unor psihologi de renume internațional invitați la conferința noastră, de competențele intervenții care au avut loc în jurul temelor de bază puse în discuție, au permis să efectuăm un larg tur de orizont al progreselor înregistrate de cercetarea fundamentală și aplicată în psihologie.

Lucrările, bazate în majoritate pe ample investigații și cercetări experimentale, au abordat probleme de psihologie generală și psihofiziologie, psihologie comparată, psihologie pedagogică și a copilului, psihologie socială, psihologia muncii, psihologie medicală și clinică, psihopedagogie specială.

Tin să relev că atît în sfera cercetării fundamentale cit și în domeniul cercetărilor aplicate numeroase probleme puse în discuție au avut o problematică strîns legată de preocupările științei educației și de educația în școală în mod special. Dintre cele trei simpozionuri planificate în cadrul conferinței, cel intitulat „Operațiunile intelectuale și strategiile învățării” a abordat în esență o problemă de importanță majoră a învățămîntului. Au fost dezbătute multilaterale, cu o largă participare, probleme actuale ale psihologiei gândirii, operativității gândirii, strategiei gândirii și dezvoltarea acesteia ca sistem, relațiile între noțiuni și operațiunile intelectuale și în general operaționalitatea învățării, dezvoltarea gândirii probabiliste strategiile învățării etc.

Un loc important în dezbateri l-a ocupat psihologia aptitudinilor în care cercetările — bazate pe investigații asupra

unui număr mare de subiecți cu evidente dotații pentru munca științifică și pentru activitatea literară — au căutat să desprindă concluzii privind relațiile între capacitățile de gândire, reușita școlară și perspectivele desfășurării unei activități de cercetare sau de creație. Interesante probleme de psihologie, cu implicații în teoria învățării, au adus în discuție comunicările prezentate de profesorul Ettore Caracciolo din Milano și colaboratorii săi care, studiind experimental, pe planuri multiple, problema relațiilor între gradul studiilor unei probleme, acțiunea învățării și motivația acesteia au reușit să evidențieze condițiile cele mai eficiente ale desfășurării acțiunii de învățare.

Dezbateri ample au fost consacrate citorva din problemele majore ale fundamentării psihologice a activității șco-

lare și extrașcolare. S-au purtat numeroase discuții cu privire la problemele de psihologie pedagogică. Cu mult interes a fost ascultată expunerea profesorului G. Piriiov, de la Universitatea din Sofia, cu privire la rolul transferului în însușirea cunoștințelor profesionale. Ocupîndu-se de problemele psihologice ale studierii limbilor, Metro Gulustan și Sodhi S. Surender, de la Universitatea Alberta (Canada) și-au concentrat investigațiile asupra variabilelor personalității și orientarea lor în învățarea unei a doua limbi.

Un număr de cercetări de certă valoare teoretică și practică s-au orientat către investigarea universului psihic al vîrstel copilăriei și preadolescenței. Apare evi-

(Continuare în pag. a 3-a)

PROBLEMA LEGILOR ÎN PEDAGOGIE

Cerințele pe care societatea contemporană le manifestă față de școala de toate gradele, ca și avîntul dezvoltării științelor din zilele noastre, stimulează eforturile depuse de pedagogi pentru dezvoltarea raporturilor esențiale, necesare și generale specifice fenomenului educației. Astfel de eforturi sînt justificate atît de progresele înregistrate pînă acum de știința educației, cit și de posibilitățile pe care epoca noastră i le oferă pentru ca, pătrunzînd mai profund în complexitatea fenomenului pe care-l cercetează, să poată formula generalizări de natură să exprime cu mai multă precizie relațiile specifice acestuia.

În dezvoltarea sa, pedagogia a cunoscut mai multe etape, fiind de fiecare dată în pas cu mersul societății. Încă înainte de constituirea ei ca disciplină teoretică au fost formulate, pe baza experienței a sute și sute de generații, numeroase generalizări cu privire la educație, exprimate sub forma proverbelor și zicalor populare. Acestea li s-au adăugat apoi maxime formulate de mari cugețatori ai lumii antice. Gînditorii cu preocupări

pedagogice care au elaborat schițele unor sisteme de educație — începînd cu Platon și pînă la cei din epoca Renașterii — au formulat pe baza observației o serie de generalizări pornind fie de la cerințele naturii umane, fie de la cele ale societății.

Cu I.A. Comenius începe o perioadă de întemeiere a generalizărilor cu privire la educație pe legăturile care mai mult dintre pedagogii care i-au urmat au căutat să pună la baza sistemului pedagogic legile vieții psihice. Pentru ei educația înseamnă mai ales dezvoltarea forțelor interne cu care natura l-a înzestrat pe om încă de la naștere. Abia în secolul al XIX-lea a fost formulată ideea potrivit căreia pedagogia trebuie să se constituie ca o știință a legilor specifice educației (A. Diesterweg și L.N. Tolstoi). Curentul pedagogic experimental, promovat de A. Binet, W.A. Lay și E. Neumann, care-și propunuse să dea pedagogiei statut de știință prin întemeierea ei pe cercetări experimentale, a mers mai ales pe linia dezvoltării legilor psihice și mai pu-

țin a legilor educației. La începutul secolului nostru, paralel cu preocuparea de a se constitui o știință a educației întemeiată pe psihologie, s-a manifestat și încercarea de a se clădi o teorie a pedagogiei pe un fundament sociologic. Astfel, unii reducuseră legile pedagogice la cele psihologice, iar alții la cele sociologice. O dată cu răspîndirea unor teorii filozofice iraționale s-a manifestat o nouă tendință și pe plan pedagogic, care nega existența oricărei legi în procesul educației.

În perioada dintre cele două războaie mondiale s-a afirmat tot mai puternic așa-zicutele teorii teoretice care considera că pedagogia este o știință de legi specifice fenomenului educației. Pe o astfel de poziție s-au situat și unii dintre pedagogii români (St. Bîrsănescu, I.I. Găbrea, Stanciu Stoian, Dimitrie Todoran ș.a.). Cu toate eforturile ce s-au depus în această perioadă, progresele mondiale în formularea legilor educației au fost totuși modeste. Explicația acestui fapt se află mai ales în concepția filozofică pe care se situau cei mai mulți pedagogi, concepție care nu

îngăduia să dea o explicație științifică raportului dintre educație și societate și procesului de formare a omului ca produs al unui ansamblu de relații sociale.

În prezent, existența în întreaga lume a unui mare număr de pedagogi care și întemeiază teoria lor asupra educației pe filozofia materialist-dialectică, dezvoltarea luată de unele științe — care studiază omul ca și apariția unor noi tehnici de investigație științifică oferă cele mai bune condiții pentru realizarea unui însemnat pas pe calea dezvoltării științei educației. Desigur, progresele nu vor fi ușor de înfăptuit, datorită complexității extreme a fenomenului educațional. Se știe că în general drumul care l-a dus pe om la descoperirea leșilor naturii, deși deloc facil, a fost totuși mai scurt decît acela parcurs pentru a se cunoaște cîteva din legile vieții sociale. Aceasta se datorează faptului că fenomenele sociale își au specificul lor, care decurge din caracterul conș-

Conf. dr. ION GH. STANCIU

(Continuare în pag. a 2-a)

Elevi oșeni în fața școlii din Negrești

CERINȚE ALE DEZVOLTĂRII AUZULUI FONEMATIC LA COPIII DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Insușirea nereflectată, spontană a limbajului oral de către copii în perioada antepreșcolară și preșcolară constituie - fără a fi însă suficientă - baza învățării limbii vorbite. La încheierea ciclului preșcolar copilul stăpânește practic limbajul matern, care le permite trecerea la învățământul sistematic bazat pe lecții din clasa I. Dar stăpânirea limbii, atât ca mijloc de comunicare cit și ca mijloc de cunoaștere nu se oprește aici. Clasa I reprezintă pentru micul școlar începutul însușirii conștiente și reflectate a limbii, aceasta devenind pentru prima dată, pentru el, obiect de studiu.

Procesul percepției și reproducerii corecte a sunetelor, izolate sau în structura fonetică a cuvintelor, constituie unul din aspectele fundamentale ale învățării reflectate a limbii. Până în clasa I copilul sesizează pe cale auditivă și reține cuvântul ca un întreg. Dar dacă în actualul perceptiv al copilului preșcolar elementele constitutive ale cuvintelor - sunetele - se îmbină și se contopesc într-un tot unitar, învățarea gândită și sistematică a limbii are la bază procesul de analiză și sinteză fonetică. Este adevărat că în perceperea auditivă a vorbirii copilul distinge, chiar înainte de a fi școlar, aspectele fonetice dominante ale cuvintelor, ceea ce face ca el, chiar în lipsa unor sunete din cuvânt sau a substituirii sau deformării acestora, să poată recunoaște sensul cuvintului și să-l folosească adecvat în actual comunicării cu cei din jur. Studiul superior al vorbirii este marcat însă prin atitudinea conștientă față de mijloacele verbale de exprimare.

Diferențierea sunetelor componente ale cuvintului, sesizarea succesiunii lor corecte, opunerea unuia față de altul prin diferențele lor sonore, ca și prin acelea ale poziției și mișcării organelor fonatorii, perceperea și plasarea corectă a accentului tonic constituie o serie de aspecte care stau la baza formării conștiente a auzului fonematic, de gradul dezvoltării cărui depinde în bună parte posibilitatea copiilor de a se exprima corect atât oral cit și în scris.

După cum se știe, fiecare sunet al vorbirii, luat în parte, reprezintă o realitate sonoră complexă: are o anumită înălțime, un anumit timbru și intensitate etc. Chiar aceleși sunet suferă modificări în raport cu sursa din care provin sau datorită coloraturii emoțional-afective de care este eventual însoțit. De asemenea, el poate fi influențat și de celelalte sunete cu care este legat în structura fonetică a cuvintului. Totuși, sunetul respectiv este recunoscut ca același datorită particularităților sale fonematice. Capacitatea de a sesiza specificul unui sunet după aceste particularități și de a-l diferenția de alt sunet constituie trăsătura esențială a auzului fonematic. După unii autori, începutul auzului fonematic pentru limba maternă începe la vârsta de doi ani, atingând un nivel avansat la 4 ani. Capacitatea de analiză, de diferențiere și de identificare a sunetelor după particularitățile

lor fonematice se dezvoltă și se perfecționează treptat o dată cu creșterea experienței de vorbire a copilului. Activitatea sistematică, dirijată și intențional organizată de clarificare și rafinare a auzului fonematic are loc în cadrul muncii instructiv-educative desfășurate la nivelul claselor I-IV.

La baza activității didactice de formare și dezvoltare conștientă a auzului fonematic stă procesul de analiză și sinteză fonetică a cuvintelor. Analizând și descompunând cuvântul în silabe și silabe în sunete, elevul de clasa I ia pentru prima dată cunoștință de componența fonetică a cuvintului, de poziția unui sunet față de altul, de particularitățile sonore ale acestora, de cerințele respectării succesiunii lor etc. În procesul de sinteză, parcurgând calea inversă, el recompozează cuvântul din elementele lui componente, ridicându-se din nou la întregul inițial. Această sinteză constituie pentru elev alt un mijloc de consolidare a rezultatelor analizei fonetice, cit și un mijloc de verificare a exactității procesului de disociere a întregului în elementele lui constitutive. O dată fonema desprinsă din ansamblul cuvintului și, printr-un proces de abstractizare, considerată izolat, ea capătă pentru școlarul mic valoarea unei existențe de sine stătătoare, capabilă a intra în diferite alte combinații sonore.

În procesul de formare și dezvoltare a auzului fonematic la elevii mici intervin uneori dificultăți pentru înăvțarea cărora învățătorul trebuie să depună multă stăruință. Cele mai frecvente pot fi: confundarea și substituirea unui fonem cu altul, mai ales în cazul sunetelor de opoziție (ca de exemplu confundarea lui c cu g, a lui t cu d, etc.); eliziunea unui fonem din structura sonoră a cuvintului (de exemplu olină în loc de olină); adăugiri de foneme sau introducerea unor elemente sonore superflue între sunetele de bază (de exemplu ie în loc de e); contopirea unor foneme asemănătoare din lipsa de diferențiere, de distanțare sau din cauza respirației greșite în vorbire (de exemplu: Ene elev - în loc de Ene e elev); inversarea fonemelor în structura cuvintului (de exemplu: pinie în loc de piine, vereviță în loc de vevriță) și a.

Dezvoltarea auzului fonematic la școlarii mici, îndeosebi la cei incluși în clasa I de la vârsta de șase ani, este o condiție de cea mai mare importanță pentru însușirea corectă a citit-scrisului. Cele mai frecvente greșeli în scrierea școlariilor începători se datoresc faptului că ei nu și-au însușit temeinic posibilitatea de a percepe și diferențiar clar fonemele, de a analiza și descompune cuvintele în elementele lor sonore și silabe și cuvinte. Capacitatea de a percepe și diferențiar sunetele vorbirii se poate forma la acești elevi pe baza unor exerciții verbale și chinezești variate și multiple, efectuate în toate etapele predării citit-scrisului. Nu arareori învățătorul este pus în situația de a efectua analiza și sinteza fonetică și cu elevii din clasele mai avansate, îndeosebi în cazul cuvintelor mai dificile și mai puțin cunoscute de ei, înțilnite în textele unor discipline noi.

Dobândirea de către elevi a unui bun auz fonematic este în același timp o condiție indispensabilă și pentru sesizarea corectă a sensului cuvintelor. Perceperea greșită sau neclară a unui cuvânt poate atrage după sine confuzii și denaturări privind latura semantică a acestuia, dată fiind strâna corelație dintre idee și forma corectă verbală în care ea este exprimată. Această influență pozitivă o are stăpânirea sistemului fonematic al vorbirii și asupra corectitudinii exprimării gramaticale (de exemplu, în cazul declinării substantivelor, în construcțiile corecte de acord. În desinește sau în redarea timpurilor verbului).

Înlăturarea deficiențelor fonematice ce pot apărea în limbajul verbal al elevilor nu poate fi obținută cu succes de către învățător fără cunoașterea precisă a cauzelor lor. Unele deficiențe, ca de exemplu neputința de a pronunța un sunet sau pronunțarea lui deformată, pot fi cauzate de particularitățile pe care le prezintă sunetul respectiv din punct de vedere fonetic. Uneori, aceste particularități solicită mișcări complexe și fine ale aparatului fonator, pe care unii copii nu le pot executa decât mai târziu și după îndelungate exerci-

ții. Alteleori, cauza deficiențelor de pronunțare stă în perceperea greșită sau deformată a sunetului datorită neatenției sau, ceea ce e mai grav, unor tulburări și malformații organice sau nervoase la nivelul analizatorului audio sau al organelor vorbirii. În acest din urmă caz, ca și în acela al tulburărilor motorii de vorbire, colaborarea învățătorului cu medicul specialist sau cu logopedul este absolut necesară.

În general, însă, dezvoltarea și perfecționarea auzului fonematic la școlarii mici poate fi rezolvată numai de învățător care, cu priceperea și perseverența sa, poate preîntâmpina și înlătura diferitele forme de tulburări ale vorbirii.

Prof. CONST. CUMPĂTA Craiova

RESURSELE INSTRUCTIV-EDUCATIVE ALE LECTURILOR GEOGRAFICE

Printre metodele folosite adesea de profesori în predarea geografiei se numără și lectura unor texte care să lărgescă sau să illustreze cunoștințele câpătate la lecție sau din manual. Lectura din clasă - de scurtă durată, încadrată organic în lecție - se completează cu lectura independentă a unor pagini de literatură, însemnări de călătorie, rapoarte sau articole recomandate de profesori. Din experiența la catedră și din munca de îndrumare și control mi-am format convingerea că lectura geografică constituie o metodă foarte eficientă și atractivă. Din păcate însă, ea nu este totdeauna suficient valorificată. Stă în puterea fiecărui profesor de geografie de a folosi din plin, de a fructifica bogatele sale resurse educative și instructive.

Neputînd cuprinde toate aspectele legate de această temă în rândurile care urmează, vă vrea să mă opresc la rolul pe care poate să-l joace lectura geografică în cultivarea înaltului sentiment al dragostei față de patrie.

O primă întrebare care se pune în mod firesc este: ce alegem pentru lectură? Selecționarea unor texte corespunzătoare scopului propus este un lucru deosebit de însemnat, de cele mai multe ori determinant în reușita acțiunii noastre. Prin tradiție sau prin unele indicații cuprinse în metodici, s-a conturat deja o bibliografie care este folosită în predarea diferitelor capitole din geografia patriei. În această „bibliografie tradițională” sînt cuprinse minunate pagini din Nicolae Bălcescu, Alecu Russo, Vasile Alecsandri, Al. I. Odobescu, Alexandru Vlahuță, Mihail Sadoveanu, Geo Bozsa și alții care au înrăpit generații de-a rîndul imaginația elevilor, sădindu-le în inimi dragostea pentru minunatele meleaguri, de o neasemuită frumusețe ale patriei.

Este însă oare de ajuns ca astăzi să ne oprim, de pildă, numai la „România pitorească” de Vlahuță a descris peisaje minunate, nepieritoare, dar cele mai multe dintre acestea nu mai au corespundență în realitatea contemporană. Pe coama dealurilor terpe ale Gorjului de altădată, în locul troițelor înșirate la marginea drumului, azi domină pri-

veștiștea siluetele zvelte ale sendelor, contururile uzinelor.

Dacă istoria patriei vorbește de trecutul de luptă al strămoșilor noștri, dacă la literatura română se studiază bogăția spirituală a altor generații, atunci geografia este cea care se ocupă de cadrul natural în care trăiește și muncește poporul nostru. Geografia este a prezentului. Mai mult, geografia patriei este chipul țării care se transformă continuu, care înlănește permanent. Iată de ce, alături de bibliografia tradițională, lectura trebuie să se îmbogățească mereu cu pagini contemporane, dacă se poate chiar „la zi”, despre tot ce este nou. Și pentru a conștientiza acest fapt, adăugăm că profesorul va găsi bune pașaje pentru lecturi care să-l illustreze lecțiile în cartea lui Ilie Purcariu „Ev nou în Tara banilor” sau în reportajele apărute în presă cum ar fi, de pildă, cel scris de Lucian Zatti - „Afirmarea industrială a Gorjului” - vinerea trecută în ziarul „Știința”.

Ajungem aici la o altă problemă, la o altă întrebare: de unde alegem lecturile geografice? Din cărți, în primul rînd. Bibliotecile, dar mai cu seamă standurile cu noutăți din librării sînt principalele izvoare în care vom găsi ceea ce căutăm.

Există apoi și culegeri speciale de lecturi geografice folosite curent de profesori cum ar fi, de pildă, cele două volume editate în urmă cu un an de Societatea de științe geografice și care pot fi utilizate cu deosebit succes, în deosebi în predarea primei părți a geografiei patriei, cea privitoare la condițiile naturale ale Republicii Socialiste România.

Mai puțin folosită de profesori pentru lecturi geografice este presa periodică sau o ramură a economiei naționale se pretează la lectură în clasă. Trebuie avut în vedere ca scurtul fragment citit sau recomandat pentru lectură să se încadreze în programa școlară, ca el să conțină referiri la cunoștințele geografice care urmează să fie însușite de către elevi. Desigur că aceste căutări ale noastre vor fi pe deplin răsplătite de rezultatele obținute la clasă. Lectura „la zi” întretin treaz interesul elevilor pentru geografie, îi fac să participe sufletește la schimbarea peisajului patriei.

Tot din investigațiile proprii am ajuns la concluzia că se manifestă o oarecare rețineri față de lecturile folosite în predarea geografiei economice a țării și aceasta pentru că au un caracter mai puțin literar. Dar trebuie să avem în vedere faptul că, poate mai mult ca oricare alt capitol al geografiei, studiul dezvoltării economiei naționale - a industriei, agriculturii, transporturilor și comerțului - contribuie la cultivarea înaltelor sentimente patriotice, iar în această privință lecturile joacă un rol important. Vreau deci să subliniez că pe lângă paginile literare, rapoartele și articolele despre care am vorbit mai sus sînt și ele utile în predarea acestei părți a geografiei. Nu mai este desigur necesar să insistăm, înrînit toți profesorii de geografie au înțeles-o, asupra deosebitelor valori pe care o are prezentarea unor fragmente din documentele de partid, din cuvîntările conducătorilor statului nostru, din comunicatele statistice.

În fiecare lectură, în fiecare lecție profesorul trebuie să găsească acele cuvinte și acele fapte care să înfățișeze nou, ineditul. Trebuie prezentată acea imagine care caracterizează noua geografie a țării, actualitatea. Ritmul trepidant al muncii constructorilor socialismului își pune pecetea sa înnoitoare pe toată fața țării. Lecturile făcute cu elevii trebuie să urmărească acest ritm. Patriotismul ardent se călește în cupatoarele inimii la temperatura înaltă a sentimentelor. Și profesorul de geografie are datoria de a întreține această temperatură cu patosul caracteristic educatorului zilelor noastre.

Prof. NICOLAE MOCANU inspector școlar șef pentru sectorul 2 - București

Problema legilor in pedagogie

(Urmare din pag. 1)

tiert al activității umane: omul își propune scopuri și acționează pentru îndeplinirea lor. În aceste condiții este foarte greu să se desprindă legițările cărora li se subordonează activitatea unor anumite grupuri sociale și însuși dezvoltarea societății.

Considerînd din acest punct de vedere educația - factorul care are rol preponderent în procesul de formare a omului - constatăm că ea este unul dintre cele mai complexe fenomene sociale, dacă nu cel mai complex. Chiar dacă fenomenul educației s-ar reduce la doi termeni - educat și educat - apar de la început dificultățile surprinderii aspectelor esențiale ale raporturilor educaționale, întrucît reacțiile celui ce se formează la influența educatorului sînt dependente de experiența sa personală de viață, de dispozițiile de moment, de ambiția în care are loc acțiunea educativă.

Cu toată complexitatea fenomenului educației, de-a lungul timpului au fost formulate numeroase generalizări care au surprins existența unor raporturi legitice și pe baza cărora au fost formulate o serie de reguli, norme și principii pedagogice care au călăuzit activitatea practică a nenumărate generații de educatori. Pe măsură ce pedagogia a înregistrat progrese în formularea generalizărilor didactice s-a asigurat un ritm mai susținut în asimilarea cunoștințelor, coborîndu-se treptat vîrsta la care acestea se produc. E drept că, la o analiză mai atentă, se constată că aceste generalizări - la care s-a ajuns cel mai adesea cu ajutorul observației - dezvăluie relații aflate în general la suprafața fenomenului. Cum se explică totuși eficiența practicii educative întemeiată pe aceste generalizări? Prin marea plasticitate a sistemului nervos uman pe de o parte și, pe de altă parte, prin nenumăratele repetări ale situațiilor cu caracter educativ.

Fără a nesocoti valoarea vechilor generalizări pedagogice - care exprimă raporturi legitice specifice fenomenului educației - pedagogii contemporani, mai ales pedagogii marxisti, sînt conștienți de necesitatea pătrunderii în relațiile mai adînci ale fenomenului și de a trece de la afirmația generală că pedagogia este o știință de legi la formarea acesteia.

O serie de legi au și fost formulate - unele chiar de către pedagogii români - de exemplu, legea interacțiunii optime a factorilor de care depinde formarea omului (I.I. Găbrea), legea unității dinamice dintre educație și particularitățile psico-fizice de vîrstă și individuale cu prioritatea factorului educativ (Dan Patolea). Chiar dacă aceste formulări nu sînt unanim acceptate, ele constituie trepte cu ajutorul cărora se va putea ajunge la dezvoltarea sistemului de legi specifice educației.

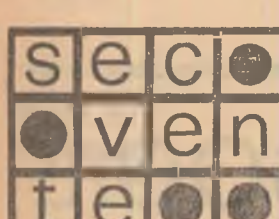
O serie de teoreticieni consideră că, pentru un timp, cercetarea pedagogică va continua să se îndrepte mai ales spre cunoașterea acestor raporturi specifice fenomenului educației care, avînd un caracter legic, permit formularea unor norme cu ajutorul cărora să fie îndrumată activitatea practică. Astfel de norme sînt, de pildă, principiile didactice. Principiul sistematizării și continuității cunoștințelor - de exemplu - a fost formulat pe baza surprinderii unor raporturi legitice între asimilarea cunoștințelor și existența unei înlăturări logice a acestora. Succesiunea momentelor lecției, ca și cerința alternării tipurilor de lecție sînt o expresie a legițților pro-

cesului instructiv. Cunoașterea acestor legițții stă la baza măiestriei pedagogice a educatorului.

Dezvăluirea legilor educației, presupunînd o pătrundere mai adîncă în înțelegerea acestui fenomen, ar permite ridicarea măiestriei pedagogice pe o treaptă superioară. În prezent se știe, de pildă, că în ordonarea cunoștințelor ce se prezintă elevilor pentru a fi asimilate este necesar să se păstreze o anumită înlăturare, o anumită sistematizare. Se știe că există un raport legic între ordinea în care se expun cunoștințele și gradul de asimilare a lor. Pînă acum însă nu s-au desprins însuși legiile care stau la baza organizării cunoștințelor într-un sistem; de aceea se încercă diverse modalități de înlăturare a cunoștințelor unui anumit obiect de învățămînt și de corelare a lor cu cele care aparțin altor obiecte. Formularea legilor nu va fi ușoară, pentru că gradul de asimilare a cunoștințelor depinde nu numai de înlăturarea cunoștințelor, ci și de metodele ce se vor utiliza pentru asimilarea lor, și, mai ales, de personalitatea celor care conduc procesul de instruire.

Există uneori tendința de a se înlocui legile educației cu legile psihicului și de a dizolva pedagogia în psihologie. Altorii se manifestă alt mod de negare a pedagogiei - legile ei se reduc la legile vieții sociale, iar pedagogia este încorporată sociologiei. În primul caz sînt avute în vedere mai ales cerințele celui ce se educă, iar în cel de al doilea caz se vizează cerințele societății, scopul pe care aceasta îl impune. Fenomenul educației nu se reduce însă nici la particularitățile psihice ale educatului, nici la cerințele societății. El presupune tocmai conducerea procesului de dezvoltare a celui ce se educă potrivit cerințelor societății. Fenomenul educației îl este specific relația dintre educat, scopul educației și mijloacele cu ajutorul cărora se realizează acest scop (conținut, metode, forme de organizare a activității instructiv-educative). Nu poate fi vorba de o lege a educației acolo unde raportul ce se stabilește neglijează unul dintre aceste trei elemente. Este adevărat că, pentru a se acționa cu eficiență, trebuie cunoscute legile vieții psihice și legile societății și să se acționeze potrivit lor. Prin influența intenționată ce se exercită în vederea atingerii scopului educației, în viața psihică a educatului apar anumite contradicții între nivelul de dezvoltare la care se află și exigențele pe care societatea le exprimă prin intermediul educatorului. Aceste contradicții, care stau la baza ridicării celui ce se educă pe o nouă treaptă a dezvoltării sale, în direcția indicată de scopul educației, se desfasoară după legi proprii - legile educației.

Evident, pătrunderea în tainele apariției și desfășurării acestor contradicții nu este de loc ușoară. Ea presupune atît o profundă cunoaștere a legilor vieții psihice, o mai precisă conturare a însușirilor pe care trebuie să le posede omul contemporan, o mai adecvată utilizare a tehnicii moderne în procesul instructiv-educativ, cit și o mai largă pătrundere în cercetarea pedagogică a mijloacelor moderne de investigație. Sînt necesare de asemenea noi eforturi pentru o mai completă cunoaștere a omului și a societății, pentru a putea surprinde legile după care influențele ce se exercită asupra celui ce se formează provoacă contradicțiile care declanșează trecerea pe o nouă treaptă a dezvoltării sale ca om al societății în care va trăi.

Aplicație practică pentru profesorii de biologie

Simbătă 19 octombrie a.c., filiala din București a Societății de științe biologice a organizat, la Grădina botanică, o interesantă aplicație practică de hidrobiologie, la care au participat peste 70 de profesori de științe biologice din școlile generale și liceele bucureștene. Aplicația a fost condusă de prof. univ. dr. docent N. Bolnaș. Cu acest prilej, profesorii au participat la o serie de demonstrații de tehnici noi de metode hidrobiologice, precum și de metode moderne în cercetările din acest domeniu. Aplicația cu caracter hidrobiologic face parte dintr-o serie întinse de acțiuni pe care le va organiza în acest an școlar Societatea de științe biologice în scopul perfecționării meto-

Expoziție a viitorilor artiști plastici

Liceul de arte plastice din București a deschis recent, în pavilionul „C” din parcul Herăstrău, o expoziție cu lucrări executate de elevi în cadrul proiectelor pe care au efectuat-o în regiunea Munților Apuseni și în împrejurimi. Expoziția, care cuprinde 80 de lucrări de pictură și 60 de acquarele, se încadrează în manifestările tradiționale ale școlii. Ea va rămîne deschisă pînă la 4 noiembrie a.c., putînd fi vizitată între orele 11-18.

Cu interes și spirit de inițiativă

Experiența unor comisi metodologice ale diriginților din școlile județului Iași arată că, dacă se manifestă interes și inițiativă, cîmpul de activitate al acestora poate fi lărgit și eficiența lor sporită.

De pildă, la școlile unde o parte din diriginții sînt cadre tinere, fără experiență pedagogică, au fost organizate în sprijinul acestora informări pe teme psihopedagogice, menite să-l orienteze în activitatea practică și să-i familiarizeze cu structura și metoda orelor de dirigenție. Așa s-a procedat, de pildă, la Școala generală din Oteleni. Este demnă de semnalat inițiativa membrilor comisi metodice a diriginților de la Liceul nr. 2 din Iași care, bazîndu-se pe materialul existent în bibliotecă, au trecut la întocmirea unor fișe bibliografice pentru temele ce vor fi discutate în orele de dirigenție. Numeroase comisi de dirigenție și sînt pînă în prezent în organizarea unor adevărate activități de cercetare științifică a aspectelor muncii educative. Așa stau lucrurile, de exemplu, la liceele nr. 3 și nr. 4 din Iași, la Liceul din Tx. Frumos etc.

Prof. STERIE RĂDOI

Desene pe asfalt

Într-una din frumoasele drumuri ale acestui toamnă, pionierii și elevii din școlile generale ale municipiului Brăila și-au dat in-

Școală nouă într-un sat din Apuseni

La Geogel, un sat din Munții Apuseni înconjurat de păduri și coline, și-a deschis de curînd porțile o școală nouă cu șase săli de clasă, luminoasă și spațioasă. Înzestrată cu material didactic, cu mobilier nou, școala - la care au muncit cu drag aproape toți locuitorii satului - creează condiții bune de învățare a elevilor din Geogel. Prof. AUREL CLAMBA

Concurs pionieresc de teme de circulație

Pentru a-l mobiliza pe pionierii și școlarii să cunoască și să respecte cu strictețe regulile de circulație pe drumurile publice, Consiliul Județean Olt al Organizației pionierilor a inițiat, în colaborare cu Inspectoratul școlar și Inspectoratul Miștilor, un concurs intitulat „Cine știe circulația”, la care participă pionierii și școlarii claselor III-VII. Concursul se desfășoară în toate școlile generale, în patru etape care vor cu-

Școală nouă într-un sat din Apuseni

La Geogel, un sat din Munții Apuseni înconjurat de păduri și coline, și-a deschis de curînd porțile o școală nouă cu șase săli de clasă, luminoasă și spațioasă. Înzestrată cu material didactic, cu mobilier nou, școala - la care au muncit cu drag aproape toți locuitorii satului - creează condiții bune de învățare a elevilor din Geogel. Prof. AUREL CLAMBA

Concurs pionieresc de teme de circulație

Pentru a-l mobiliza pe pionierii și școlarii să cunoască și să respecte cu strictețe regulile de circulație pe drumurile publice, Consiliul Județean Olt al Organizației pionierilor a inițiat, în colaborare cu Inspectoratul școlar și Inspectoratul Miștilor, un concurs intitulat „Cine știe circulația”, la care participă pionierii și școlarii claselor III-VII. Concursul se desfășoară în toate școlile generale, în patru etape care vor cu-

Prinde două faze: faza cu întrebări de bază și faza cu întrebări-fuzger. Concurenții vor fi examinați de către un profesor desemnat de comisia de organizare, iar exactitatea răspunsurilor va fi apreciată de un juriu.

Prof. M. STANCA

Tinerii naturaliști și-au reluat activitatea

Săptămîna trecută, cel peste 25 de pionieri și școlari din comuna Grăniceri, județul Arad, care fac parte din cercul tinerilor naturaliști și-au reluat activitatea. În această zi s-au adunat plante medicinale, recoltăz-se semințe de arbori și arbuști, alcătuiți colecții de frunze colorate diferite de paleta toamnei, îngrîșese parcul din fața școlii. Peste puțin timp elevii din Grăniceri vor face o vizită la Stațiunea tinerilor naturaliști din Timișoara pentru a cunoaște mai bine activitatea de aici și rezultatele obținute și pentru a întări legăturile de prietenie pe care le-au stabilit prin corespondență cu membrii cercului de floricultură timișoreană. Prof. PETRU BOTASIU

În turneu

Zilele acestea, Teatrul școlar de marionete de pe lângă Clubul sindicatelor din învățămînt s-a reîntors acasă, după un frumos turneu întreprins timp de 20 de zile în orașele Slobozia, Hirsova, Constanta, Tulcea, Isaccea, Babadaș, Galați, Brăila, Poesani și Mizil. Cel mai mic școlar au aplaudat cu căldură pe eroii și minutorii spectacolelor „Cine-l uriașul?” de Mihail Crișan și „Micii mușchetari” de Luiza Muștescu. Feste puțin timp, la 10 noiembrie, teatrul va pleca într-un nou turneu prin Ploiești, Buzău, R. Sărat, Sinaia, Băicoi, Alexandria etc.

„Aș vrea să fiu asemenea profesorului meu”

Cu cîva timp în urmă am făcut o anchetă în rîndul elevilor din ultimele clase ale Liceului nr. 1 din Brașov. Întrebările asupra viltorei profesorului și a motivului determinant în alegerea drumului în viață au dat naștere, cum era și firesc, la diverse răspun-

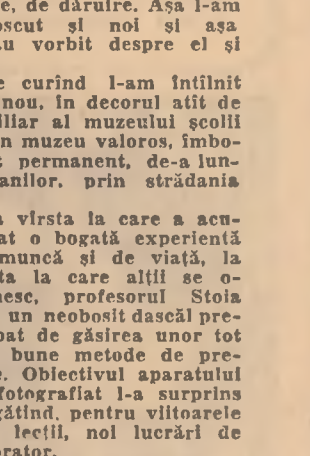
suri. Analizîndu-le, ne-a atras atenția în mod deosebit numărul mare de opinii pentru domeniul științelor biologice. Curînd ne-am dat seama că, din-

de curînd l-am întîlnit din nou, în decour alif de familiar al muzului școlii - un muzeu valoros, îmbogățit permanent, de-a lungul anilor, prin strădania sa.

La vîrsta la care a acumulat o bogată experiență de muncă și de viață, la vîrsta la care alții se odihnesc, profesorul Stoia este un neobosit dascăl preocupat de găsirea unor tot mai bune metode de predare. Obiectivul aparatului de fotografat l-a surprins prăgînd, pentru viltorele sale lecții, noi lucrări de laborator.

și îl educă? În memoria multor generații de elevi brașoveni s-a fixat cu trăinicie imaginea profesorului Stoia, ca un model demn de urmat, ca un exemplu de muncă, de pasiune, de dăruire. Așa l-am cunoscut și noi și așa ne-am vorbit despre el și alții.

M. L.

culo de această hotărîre, se afla dragostea pentru cunoașterea naturii, pasiunea puternic înrădăcinată în rîndurile elevilor de cel care le era nu numai un dascăl, ci și un exemplu: profesorul emerit Ion Stoia. „Aș vrea să fiu asemenea profesorului meu” - scria o elevă. Poate fi oare ceva mai măgulitor pentru un pedagog decît să știe că reprezintă un ideal în ochii tinerilor pe care îl învătă?

ELEMENTUL TIPIC ȘI ELEMENTUL SPECIFIC ÎN STUDIUL LIMBILOR MODERNE

Modernizarea învățământului limbilor străine a acreditat, într-o măsură, ideea că metoda activă ar fi, din principiu, incompatibilă cu comparația, realizată în scopuri didactice, dintre idiomul alogen și cel natal. Premisa de la care se pornește — neindoleic înțelegerea prin ea însăși — rezidă în faptul că antrenarea elementelor limbii materne în procesul asimilării celei străine are darul să-i perturbeze sau chiar să-i inhibe pe elevi în încercările lor de a gândi nemijlocit în categoriile limbii de achiziție. Repetatele referiri la sistemul lingvistic deja cunoscut permanențizează interpenetrarea acestuia între gândirea elevului și limba ce se însușește cu tot cortegiul de consecințe negative care decurg de aici — operații mentale suplimentare de traducere succesivă dintr-o limbă în alta, reacții verbale intruzive în limba străină ș.a.

Nu mai puțin importantă și, în ultimă instanță, la fel de fundată este și critica la adresa lipsei de productivitate a procedurilor confruntării interlingvistice, care îi suprasolicitează pe elev cu date foarte interesante despre cultura sa maternă, dar nu-i oferă posibilități în plus de a o practica direct ca instrument de obiectivare a propriei lui gândiri. S-ar putea desigur reliefa, în contextul unei discuții în contradictoriu, valoarea cognitivă a comparației în general și a celei dintre limbi în special, contribuția ei la dezvoltarea gândirii abstracte, a spiritului de observație, a capacității de analiză a elevului etc. Asemenea considerații pășesc însă în fața tezei fundamentale că, în învățarea unei limbi, esențialul constă nu în a filozofa despre ea, ci în a dobândi, prin exerciții continue, esalonate pe parcursul întregului timp de studiu, deprinderea de a o vorbi corect și fluent. Căci — pentru a fi mai plastici — așa cum imaginea unui măr, bunăoară, oricât de riguros ar fi fost reconstituit după natură de către un botanist, nu poate filocul, totuși, fructul real, tot astfel descrierea unei limbi, oricât de adecvată s-ar dovedi, nu se poate substitui, în comunicare, limbii însăși.

Cu toată aparenta soliditate a argumentelor de mai sus, dezbaterile nu poate fi socotită însă închisă. În primul rând, din cauza unui adevăr simplu, pină la evidență — că ostracizarea, sub toate formele, a limbii materne din predarea celor străine nu atrage în chip automat eliminarea ei și din conștiința elevilor. Aceștia continuă multă vreme să-și traducă

lor înșiși chiar și atunci când profesorul evită să o facă, texte alogene percepute pe cale auditivă sau vizuală. Lucrul este că se poate de firesc dacă ținem seama că limba maternă reprezintă mijlocul cel mai economic — sub raportul efortului de comprehensiune și al bugetului de timp disponibil pentru aceasta — de a semnifica un mesaj încifrat după regulile altui cod lingvistic. Logica impune, deci, nu eludarea cu orice preț a limbii natale, ci folosirea ei rațională ca o pirghie eficientă în realizarea legăturii nemijlocite dintre realitatea inconjuratoră și consemnarea ei în termenii limbii de împrumut. Pentru aceasta nu e nevoie să se formuleze explicit, în cadrul predării, constatări savante sau judecăți pline de erudicție, care să înceapă cu „Spre deosebire de limba română, în limba...” sau „Ca și în limba română, în limba...”. E necesar, în schimb, ca materialul de limbă să fie selectat de așa manieră încât să nu-l pună pe elev în situația de a medita din capul locului asupra formei de exprimare, ci să-i permită mai înainte de toate un transfer pozitiv, oarecum spontan, de deprinderi de vorbire, adică să-i îngăduie să-și înveștimeze gândurile în categorii ale limbii străine analoge celor din limba maternă. Pe această bază se vor putea introduce și consolida modele de vorbire noi, mai departate de spiritul limbii natale și deci în mai mare măsură proprii limbii străine. Succesiunea „pașilor” de predare, organizarea și dozarea lor, ca și tematica și repartiția exercițiilor corespunzătoare trebuie să fie asadar condiționate în cel mai înalt grad de acele trăsături ale limbii străine pe care, prin contrast cu cea maternă, simțim în drept să le considerăm mai mult sau mai puțin caracteristice.

De bună seamă, problema selecției ca atare nu e nouă, abandonarea elevului în fața unui imens conglomerat de fapte, imposibil de reținut simultan, fiind potrivnică însăși ideii de învățămînt. Recunoașterea liniarității predării nu cuprinde însă în ea răspunsul la întrebarea: care sînt elementele-cheie, de maxim randament, și care e ordinea lor optimă de dispunere în procesul de instruire? S-ar părea că și fără strictă pregătire de specialitate ne putem pronunța în cunoștință de cauză: hotărâtoare sînt elementele cele mai comune, cele mai obișnuite în diverse situații, cu valoarea de comunicare cea mai ridicată — într-un cuvînt, cele mai tipice pentru limba respectivă (înțelegînd prin „tipic” o caracteristică determinabilă pe cale statistică: cu

Lecție de franceză în cabinetul lingvistic al Liceului nr. 3 din Oradea

cit o imbinare de cuvinte, o locuțiune, o turnură de frază etc. se înțelege mai des, cu atât ea e mai tipică în raport cu altele care, deși apropiate, dacă nu chiar identice ca sens, nu se bucură de aceeași răspîndire, au o sferă de circulație mai restrînsă, limitată la un anumit stil sau la o anumită categorie de vorbitori ș.a.m.d.).

Din acest punct de vedere, în limba franceză, de pildă, o interogație ca *Qu'est-ce que tu fais demain?*, fiind mai frecventă decît construcția sinonimă *Que fais-tu demain?*, ar inclina spre ea balanța priorității în predare. Dacă privim însă problema prin prismă beneficiarului concret — iar acesta este nu memoratorul impersonal al unei mașini electronice de calcul, ci o ființă umană posedatoare a unui bagaj complet de deprinderi lingvistice dobîndite din practica limbii materne, atunci precăderea va reveni cu siguranță ultimele construcții, dat fiind paralelismul ei, aproape desăvîrșit, cu formularea corespunzătoare românească. Sub acest raport se impune, credem, învertirea ordinii elementelor tipice în favoarea celui mai puțin specific, care va trebui să precedă, din rațiuni didactice, pe cel caracteristic numai uneia dintre limbi (prin „specific” înțelegîndu-se tot ceea ce individualizează și deosebește o limbă de alta, indiferent dacă sfera specificului coincide sau nu cu cea a tipicului).

Elementele tipice sînt totdeauna aceleași și egale cu ele înseși într-o etapă dată de evoluție a limbii, în timp ce elementele specifice, fiind distinte după criterii funcționale, variază ca număr și pondere de la caz la caz, potrivit limbii luate ca punct de referință. Construcția interogației mai puțin tipică, menționată anterior, se dovedește mai puțin specifică și deci recomandabilă pe plan didactic pentru începători doar în raport cu o limbă ca română.

Desigur, operațiile de filtrare a materialului de limbă în vederea statornicirii unei juste corelații între tipic și specific nu se pot desfășura după rețete infailibile, de aceea ele reclamă din partea cadrelor didactice nu numai o înțimă familiarizare cu nolle directii de cercetare lingvistică, dar și o atitudine creatoare.

În concluzie, realitatea limbii materne, a contactelor și interfețelor ei cu limba de achiziție conferă comparației dintre ele statutul unui deziderat metodic deosebit expresiv în principiile de selecție a inventarului lingvistic alogen, a căror elaborare pe baze științifice se înscrie printre atribuțiile definitorii ale însuși conceptului de modernizare a învățămîntului limbilor străine.

M. SAFIR, V. SOLOMON
Universitatea București

COORDONATE ALE NOII PROGRAME PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

Începerea școlarizării de la vârsta de 6 ani impune elaborarea unei noi programe a activității din grădiniță, care să asigure o cit mai bună pregătire a copiilor pentru munca școlară. Problema care se pune este nu cît să se păstreze din actuala programă, nici cît să se reducă sau cît să se adauge la grupă mare, la celelalte grupe, ci să se elaboreze o programă nouă în raport cu particularitățile copiilor de 3,4 și 5 ani și în deplin acord cu sarcinile clasei I, pe care copiii trebuie să le rezolve cu un an mai devreme. Se cere deci să se stabilească un conținut și să se găsească forme de organizare a activității instructiv-educative care să fie, adecvate posibilităților copiilor de vîrstă preșcolară și care să constituie, în același timp, stimulente și dezvoltări lor sub aspect fizic, intelectual, afectiv, estetic. Totodată, trebuie avut în vedere că programul ce se va elabora să nu supraîncărcze copiii, să nu le solicite reacții care le depășesc puterile, să nu-și asume sarcini specifice școlii.

Nota dominantă pe care noua programă este chemată s-o imprime procesului instructiv-educativ din grădiniță trebuie să conste, credem, în caracterul său formativ.

Și conținutul și formele de organizare a activității preșcolarelor trebuie să influențeze asupra dezvoltării multilaterale a copiilor, urmînd în primul rînd dezvoltarea mișcărilor și coordonarea acestora de către analizatorii vizuali și auditivi, echilibrarea proceselor de excitație și de inhibiție, dezvoltarea spiritului de observație și a capacității de concentrare a atenției pe perioade de timp din ce în ce mai lungi, exersarea memoriei, a vorbirii, dezvoltarea proceselor de gândire, a creativității și independenței în acțiune.

Unii socotesc că o asemenea pregătire a preșcolarului pentru înțelegerea și însușirea materiei clasei I cere transmiterea unui volum mare de cunoștințe, antrenarea lui la rezolvarea unor teme destul de complicate. În ce ne privește, considerăm că nu aceasta este calea unei bune pregătiri. Nu e nevoie credem nici de a-i încredința pe copii cu un bagaj voluminos de cunoștințe, nici de a le da teme care să depășească posibilitățile lor, ci de a-i atrage într-o activitate interesantă, variată, stimulatorie, dirijată în mod conștient, sistematic și competent spre însușirea unor cunoștințe e-

lementare despre realitățile inconjuratoră, spre orientarea în mediul natural și social, spre integrarea treptată în acest mediu.

Să ne oprim, de exemplu, asupra problemelor în legătură cu pregătirea copiilor pentru formarea reprezentărilor matematice. Fără a avea în vedere programul de orientare a clasei I, care fundamentează predarea noțiunilor despre numere și a cunoștințelor despre operațiile de adunare și de scădere pe operațiile cu mulțimi de obiecte. După cum se știe, programa de matematică a clasei I prevede, la începutul anului, o etapă pregătitoare de 5 săptămîni, timp în care copiii sînt familiarizați cu noțiunea de mulțime de obiecte, cu unele corpuri și forme geometrice, cu poziția obiectelor în spațiu și efectuează anumite operații cu mulțimi de obiecte. În continuare se prevede predarea numerelor și a operațiilor de adunare și de scădere, rezolvarea de probleme cu aceste operații și predarea unor noțiuni elementare despre unitățile de măsură.

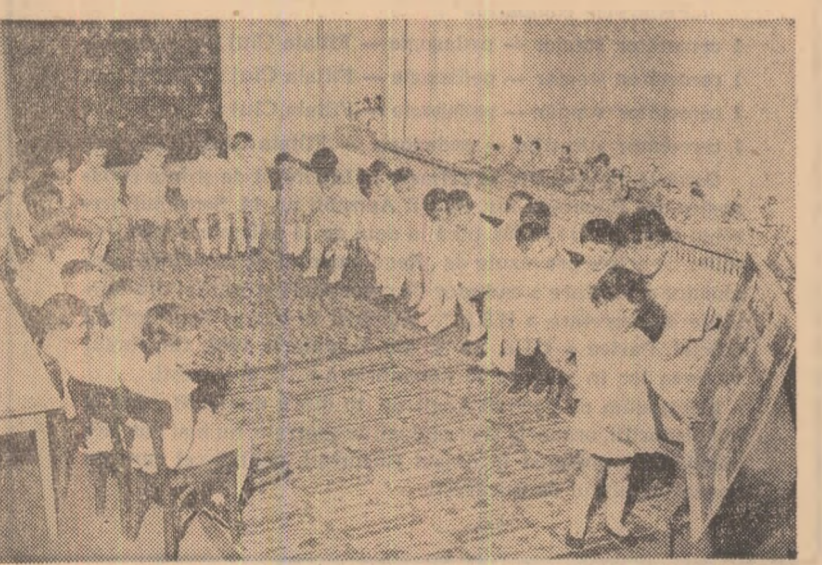
Considerăm că pentru a asigura o bună pregătire a copiilor în vederea însușirii acestor cunoștințe programa grădiniței va trebui să pună accent pe orientarea lor spre înțelegerea noțiunii de număr și a celorlalte aspecte legate de numerație și de operațiile cu numere. Această pregătire presupune în primul rînd familiarizarea copiilor cu mulțimile de obiecte din jurul lor, cu forma acestora, cu noțiunea de mulțime de obiecte. Pe linia exercițiilor pentru constatarea însușirilor fizice ale obiectelor care compun mulțimi (culoare, formă, mărime, asperitate, duritate, temperatură) este necesar, credem, să se prevadă diferite operații cu acestea — de grupare pe baza însușirilor fizice, de stabilire a mărimii fiecărei grupe a mulțimii (mică, mare, egală), de ordonare a grupelor mulțimii în rînd crescător sau descrescător. Tot o sarcină a perioadei preșcolare trebuie să fie după părerea noastră și însușirea unor noțiuni legate de dimensi-

nile obiectelor (lung, scurt, gros, subțire, înalt, scund, lat, îngust, mare-mic) ca și de poziția acestora în spațiu (sus, jos, deasupra, la dreapta, dedesubt, pe linia ș.a.). Realizarea acestor sarcini sub forma unor exerciții-joc sau a unor jocuri didactice, pe baza materialului cunoscut (obiecte și imagini ale acestora) sau sub forma unor exerciții ușoare pe caiete speciale (gruparea la un loc a mingilor roșii; separarea stegulețelor de baloane; a bețișoarelor lungi de cele scurte etc.) sînt forme adecvate vârstei preșcolare ca și scopului urmîrit.

În elaborarea noii programe aceste probleme vor trebui să fie esalonate pe grupe de vîrstă, asigurîndu-se gradarea și continuitatea lor atît între grupe cît și între grădiniță și școală. Important este ca rezolvarea lor să permită copiilor minuirea materialului în forme cit mai variate și în timp cit mai îndelungat, întrucît tocmai o asemenea minuire îi dă posibilitatea să sesizeze cu ușurință atît însușirile obiectelor cît și raporturile care se pot stabili între ele. La rîndul lor, o serie de cunoștințe referitoare la precizarea cantității (ca de exemplu: pisica are patru picioare, pînușă are două mîini etc.) ar putea fi însușite de către copii ca atare, urmînd ca în școală, la momentul potrivit, să li se explice conținutul de cantitate.

În general noua programă va trebui să asigure pregătirea preșcolarului sub raportul dezvoltării proceselor psihice, astfel încît ei să vină în școală cu reale posibilități de înțelegere și de asimilare a cunoștințelor la nivelul clasei I. Alcătuirea unei asemenea programe cere de bună seamă colaborarea celorlalte activități specializate în domeniul pedagogiei preșcolare, al psihologiei copilului, ca și a cadrelor didactice cu experiență din învățămîntul preșcolar. Considerăm, de asemenea că ea va trebui să fie definitivată numai după ce va fi experimentată, în stadiul de proiect, cel puțin în decursul unui an școlar.

Prof. FLORICA ANDRESCU
cercetător științific

În grădinița de copii a Întreprinderii „Dacia” din București

Utilitatea creării unor centre județene de informare și orientare școlară și profesională

Deși în cursul verii școlile profesionale au făcut larg cunoscut, prin radio și presă, numărul locurilor de care dispunea la anul I, destul de multe au fost obligate să organizeze două și chiar trei concursuri de admitere pentru completarea acestor locuri. Dar chiar în aceste condiții nu a fost realizată pretinzîndi cifra planificată. Această situație se datorează, după părerea noastră, pe de o parte faptului că în ultimii ani concursurile de admitere în școlile profesionale s-au desființat alături de concursurile de admitere în liceele de cultură generală și cele de specialitate, iar pe de altă parte faptului că informarea absolvenților școlii generale cu privire la concursurile suplimentare s-a dovedit, în ciuda publicității efectuate, foarte deficitară. Anul viitor, cînd la admiterea în școlile profesionale se vor prezenta, probabil, numai absolvenții din promoțiile trecute ale școlii generale — întrucît elevii care termină clasa a VIII-a vor fi cuprinși în învățămîntul general de 10 ani — dificultățile de recrutare pentru școlile profesionale din anumite sectoare se vor accentua și mai mult.

Sustin, de aceea, necesitatea stringentă a realizării unei propuneri care a mai fost, de altfel, avansată în discuțiile pe tema orientării școlare și profesionale. Este vorba de înființarea din timp la nivelul capitalelor de județ, a unor ghișee de informare a candidaților asupra sectoarelor de învățămînt profesional și tehnic care se pot opta, asupra meseriilor pentru care se efectuează școlarizarea în fiecare sector, asupra drepturilor elevilor și absolvenților etc.

La aceste ghișee de informare ar trebui centralizat întreg materialul de popularizare — broșuri, prospecte, pliante, prezentarea unor profesii — în legătură cu școlile profesionale. Aici s-ar putea organiza zile speciale de consultații ale specialiștilor din învățămîntul profesional, iar în perioada dinaintea concursurilor de admitere s-ar putea asigura prin aceste ghișee o orientare rapidă către sectoare unde există necesități mai deosebite de candidați.

S-ar putea obiecta că o asemenea acțiune comportă cheltuieli. Cred însă că aceste cheltuieli nu ar depăși sumele afectate organizațiilor și desfășurării unor repetate concursuri suplimentare. În plus, sînt convinși că eficiența unor asemenea investiții s-ar dovedi mult mai mare.

Prof. TEODORA DELEANU
STERNATSI
Galați

Formarea concepției de dreptate — un reper esențial al muncii educative

Transformările petrecute în structura societății noastre, intensa activitate politico-educativă desfășurată de partid au determinat profunde schimbări înnoitoare în profilul spiritual al oamenilor muncii. Se dezvoltă amplu morala înțemeiată pe sentimentul înalților îndatoriri față de societate, pe atitudinea înaintată față de muncă, de proprietatea obștească, față de legile statului și regulile de conviețuire socială.

Aceste principii fundamentale de etică socialiste impun drept reper esențial al muncii educative desfășurate în școală formarea și cultivarea concepției de dreptate socială și individuală.

Partidul Comunist Român cultivă consecvent în rândurile clasei muncitoare ideea de dreptate socială și individuală, înțemeiată pe convingerea științific fundamentată a misiunii istorice a clasei muncitoare în societatea contemporană, de avangardă a luptei pentru eliberarea deplină și definitivă, economică și politică, materială și spirituală a omului din toate lanțurile generate de proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Această concepție de dreptate socială și individuală caracterizează activitatea și comportarea omului nou, constructor al socialismului. Ea este profund umanistă, promovînd relații noi, de colaborare și înțelegere reciprocă, de stimă și respect reciproc.

Desființînd orice discriminare de sex, de rasă sau de naționalitate, societatea noastră ridică pe baze egalitare demnitatea persoanei umane, adică valoarea socială a omului, ca om. Alături de dreptăți față de om izvoară din realitatea dreptății sociale și se răsfrînge asupra tuturor, fiind înțemeiată pe egalitatea socială reală a oamenilor, rezultat al desființării revoluționare a exploatații și asupririi omului de către om. Demnitatea omului este apărută de societate, de legile statului nostru socialist, care interzic pe deoparte cu asprime exploatarea omului de către om, orice tentativă de asuprire a persoanei umane, ura de rasă, sovînismul. De aceea, lupta pentru apărarea legalității socialiste coincide în esență cu lupta pentru demnitate umană.

Generațiile tinere, care au crescut și s-au dezvoltat în climatul stimulilor al construcției socialiste, sînt puternic animate de bucuria și mîndria de a trăi într-o epocă de puternică înflorire a demnității umane. Se impune, evident, ca activitatea educativă desfășurată în școli să integreze forme și metode eficiente și interesante pentru antrenarea elevilor pe calea unor dezbateri etice care să definească limpede în conștiința lor conceptele fundamentale de dreptate individuală și de dreptate socială. Esențial este în această privință ca tinerii din școli să discearnă esența interdependenței strîns care există între dreptatea individuală și cea socială și să înțeleagă deplin că activitatea orientată spre realizarea acestora constituie una dintre trăsăturile definitorii ale orînduirii socialiste.

Desigur, sînt multe școli în care, mai ales la clasele mari, dirigenții consacra unele ore educative discuțiilor pe teme de morală. Dar, din unele constatări făcute în legătură cu materialul folosit ca bază a acestor discuții — opere literare și foarte rar, filme și piese de teatru — constatăm că sînt utilizate aproape exclusiv lucrări sau pasaje care cuprind pe deplin conținutul soluției etice justă. (Și, de ce n-am spune-o, pină de curînd am constat că se alegeau „cazuri lite-

rare” cu soluții liniare și schematice).

În ce măsură și în cadrul căror forme poate fi antrenată o participare mai largă a elevilor din clasele mari la dezbaterile unor probleme complexe ale vieții sociale, a unor forme de manifestare antisocială, de încălcare a principiilor socialiste de drept? Un punct de pornire în această direcție l-ar putea constitui una dintre deosebit de interesante anchete sociale publicate în ultimul timp în coloanele ziarului „Știința” sau „Știința tineretului”. Ne putem ocupa, spre exemplu, de anumite încercări de însușire a unor bunuri aparținînd organizațiilor socialiste, de manifestarea unor tendințe către obținerea de câștiguri ilicite, de unele grave abateri de la principiile conviețuirii sociale, de încălcări ale dreptului familiei.

Intenționat nu am nominalizat cazurile alese drept exemplu. Pentru că ceea ce interesează în dezbaterile noastre nu sînt amănuntele privind comiterea delictelor sau acțiunilor antisociale, ci semnificațiile lor pe plan juridic și etic. Elevii trebuie să înțeleagă că aceste acțiuni se impun a fi condamnate pentru că ele reprezintă o frustrare a unor organizații sau a unor persoane de bunuri care le aparțin de drept, dar și pentru că mentalitatea din care izvorăsc asemenea acte este profund nocivă, infestază întreaga atmosferă din jur cu miasme antisociale. În felul acesta vom ajunge nu numai la condamnarea de către tineri a acțiunilor antisociale în sine, ci totodată la formarea, în conștiința lor, a unei concepții active despre dreptate socială și individuală care să condamne deopotrivă și delictele atît pe cei care le perpetuează cît și pe cei care, prin atitudinea lor de înalțăbilită înădușită, facilitează comiterea unor fapte antisociale. Formăm astfel, încă din școală, opinia publică socialistă, dominată de un înalt spirit de dreptate — uriașă forță educativă unită, intransigentă față de manifestările antisociale și totodată capabilă să le prevină...

Invitarea în școală, pentru a se întîlni cu elevii, a unor juristi, poate constitui un mijloc educativ deosebit de eficient, dacă discuțiile vor fi orientate în direcția înființării mai sus. Așadar, nu simpla prezentare a unor norme de drept și a celorlalte cazuri ilustrative — elemente foarte importante desigur, dar nu suficiente în sine, ci adevărate dezbateri etico-juridice ale unor cazuri concrete, pentru rezolvarea cărora elevii să propună ei înșiși soluții.

Rodnice dezbateri etice pot fi inițiate și în limitele unor cazuri petrecute în viața școlii însăși. Este vorba de a scoate pregnant în evidență faptul că în socialism poziția socială a fiecăruia, începînd din școală încă, se datorește exclusiv unor merite și calități personale, că sentimentul solidarității trebuie să se realizeze întotdeauna în slujba cauzelor de drept.

Progresul continuu al socialismului în toate sferele vieții sociale, ca expresie a traducerii entuziaste în viața de către popor a politicii științifice, realiste și clarvăzătoare a partidului nostru, cere cu necesitate să acționăm consecvent, încă din școală, pentru dezvoltarea în rîndurile tineretului generații a concepției de dreptate socială și individuală, ca o condiție fundamentală pentru ca atitudinea, comportarea tineretului să se formeze în spiritul echității sociale cerute de dezvoltarea socialismului.

Asist. univ. ȘERBAN STELU

Domenii de investigație ale psihopedagogiei

(Urmare din pag. 1)

Fundamentelor și implicațiilor psihologice ale principiilor și metodelor moderne de predare le-au fost consacrate cîteva interesante cercetări care au abordat, de pildă, funcțiile modelului și ale structurilor conceptuale abstracte în formarea gândirii științifice sau contribuția învățămîntului programat la dezvoltarea flexibilității gândirii.

Au fost cercetate cu competență și diferite aspecte ale întreprinderii pedagogice și de socio-psihologie, în studii ce au urmărit definirea sintaxii grupelor școlare, analiza relațiilor socio-afective dintre anumite categorii de elevi și colective școlare în care au fost încadrați, precum și a rolului relațiilor interindividuale în formarea personalității.

Este binecunoscută ponderea pe care o au, în ansamblul preocupărilor pedagogice contemporane, problemele privind orientarea școlară și profesională, depistarea timpurie și îndrumarea aptitudinilor și educației.

de cercetările întreprinse cu privire la dezvoltarea psihică a preșcolarilor, la capacitățile de evaluare a evenimentelor de către aceștia, la strategiile gândirii în copilărie etc. odată cu elucidarea unor probleme de strictă specialitate, pot constitui un instrument deosebit de util pentru practica pedagogică.

Problemele de teorie învățării și operaționalitate intelectuală ocupă, așa cum era și firesc dacă ținem seama de amploarea cercetărilor mondiale în acest domeniu, o poziție de prim plan printre preocupările specialiștilor noștri în psihologie pedagogică. Astfel problema relațiilor între noțiuni și operații intelectuale a fost cercetată pornind de la cele mai recente orientări în psihologie, care prezintă conceptul drept o schemă de acțiuni sau operații și un rezultat al interiorizării acțiunilor. Pe aceeași linie modernă este tratată și problema atitudinii intelectuale ca un element de bază al inteligenței și educației.

existentă între aspectele pedagogice și cele psihologice ale acestor probleme. Cercetările recente întreprinse pe această linie de specialiștii noștri s-au orientat către conturarea ariei intereselor preadolescenților și a factorilor care le stimulează precum și a relațiilor dintre motive, succesul școlar și opțiunile profesionale.

Se cuvine relevată amploarea și diversitatea studiilor de psihopedagogie specială, care au dezbătut o gamă largă de probleme de oligofrenie, logonevroză, deficiențe de auz, dislalii, alalii etc.

Efectuînd un amplu tur de orizont al problematicii actuale și al forțelor cercetării psihologice din țara noastră și creînd posibilitatea unui fructuos schimb de opinii cu specialiștii de peste hotare, actuala Conferință națională de psihologie a constituit o importantă afirmare a psihologiei românești și totodată o bază solidă de pornire pentru cercetările viitoare.

CE ESTE NOU ÎN FIZICĂ?

Marea dezvoltare a fizicii în secolul nostru a dus la o revoluție generală în aproape toate domeniile științei și tehnicii moderne.

rea performanțelor convertizorilor termionici. Astfel, pentru prima oară s-au determinat secțiunile de fotoionizare pentru moleculele de cesiu și s-a pus la punct o nouă metodă de măsurare a mobilității ionilor de cesiu în vapori de cesiu și de gaz nobil.

în reviste din țară și de peste hotare.

se lucrează la îmbunătățirea lui. În afară de aceasta, se studiază probleme de captură pe nivele adânci, atât în germaniu cât și în alți semiconductori.

SPECTROSCOPIE

Referindu-se la o parte din activitatea de cercetare desfășurată în cadrul secției de spectroscopie a Institutului, CONSTANTIN GHÎȚĂ, doctor în științe fizice, cercetător principal, ne-a arătat că trei dintre sectoarele acestei secții — și anume sectorul de emisie electronică, sectorul de spectroscopie cristalelor și sectorul de împrăștierea luminii — se ocupă cu proprietățile optice și spectroscopice ale cristalelor, în special ale cristalelor ionice.

SEMICONDUCTORI

Obiectiv de mare însemnătate al cercetărilor științifice desfășurate în domeniul fizicii pe plan mondial, semiconductori, cu nenumăratele lor aplicații, sînt studiați pe larg și în țara noastră. La institutul de fizică, în secția de semiconductori sînt abordate astfel de probleme ca obținerea laserilor cu semiconductori cu intensitate de emisie mare, comutatoare cu semiconductori amorfi cu timp de comutare extrem de scurt (a zecea mii parte dintr-o milionime de secundă), semiconductori noi și proprietățile magnetice ale compuşilor semiconductori. Aceste cercetări sînt însemnate pe de o parte prin aspectul lor pur științific, care se oglindește de exemplu în studiul laserilor cu semiconductori și în general a proprietăților de emisie a joncțiunilor, care duc la descoperirea structurilor energetice a semiconductoriilor și a interacțiunii între radiație și corpurile solide sau, cum este cazul studiului semiconductoriilor amorfi, la obținerea de date cu privire la mecanismul de conducție în materiale dezordonate, probleme de interes științific fundamental, apte să genereze în viitor descoperirea unor noi ramuri de importanță tehnică sau a unor ramuri de importanță mai mărunț.

FIZICA PLASMEI

Este interesant de remarcat că, deși în aparență domenii distincte, fizica nucleară și fizica plasmei au în prezent (și există toate motivele să presupunem că în viitor vor avea din ce în ce mai mult) numeroase obiective comune. În acest sens trebuie să amintim în primul rînd obiectivele legate de energia viitorului. Dezvoltarea în perspectivă a energiei nucleare este strîns legată de realizarea sintezei termonucleare controlate și de transformarea directă a energiei termice în energie electrică prin metodele termionice și magnetohidrodinamică.

cercetări l-a constituit studiul efectului catodului convex. Se știe de multă vreme că, în anumite condiții, o geometrie particulară a catodului determină o amplificarea a curentului de descărcare și o intensitate a radiației plasmei luminoase negative. Ansamblul acestor fenomene, care au primit denumirea de efect al catodului concav, a fost cercetat multilateral, dezvoltîndu-se astfel și o serie de aplicații, printre care cele mai importante pot fi considerate tuburile spectrale de rezoluție.

În cercetările noastre au fost precizate condițiile de obținere a amplificărilor maxime de curent de descărcare și de intensitate de radiație, introducîndu-se în studiul acestui fenomen și cîmpul magnetic aplicat din exterior. Pentru înțelegerea amplificațiilor specifice am elaborat un nou model al mecanismului fenomenelor în condițiile amplificărilor maxime. În cadrul acestui model, elementul esențial al domeniului catodic îl constituie plasma luminii negative și cele două fasciole de electroni catodici incidente în plasmă. În condițiile realizării rezonanței de fază și ciclotronice se produce transferul cu eficiență maximă de energie de la electronii din fascicul către electronii din plasmă.

De curînd am reușit să determinăm frecvența emisă în plasmă ca rezultat al instabilității fascicul plasmat, demonstrînd cu precizie existența unui cuplaj între frecvența ciclotronică și frecvența rezonantă rezonanței de fază în condițiile speciale ale unei descărcări reflexe în cîmp magnetic la presiune joasă.

Așa cum se vede din problemele studiate — ne-a spus G. MUSA, doctor în științe fizice, cercetător principal — importanța plasmei la ora actuală este foarte mare, ea fiind un domeniu de strictă actualitate și în rapidă dezvoltare. Or, în programele și manualele școlare, capitolele referitoare la plasmă nu au suferit în ultimii 10-15 ani schimbări esențiale. Consider că, ținînd seama de importanța pe care o dobîndeste în prezent problema plasmei, capitolele respective din manuale se cer modernizate și aprofundate. Poate că s-ar putea renunța, în parte, la tratarea unora din fenomenele clasice pentru o reconsiderare a capitolelor moderne de fizică.

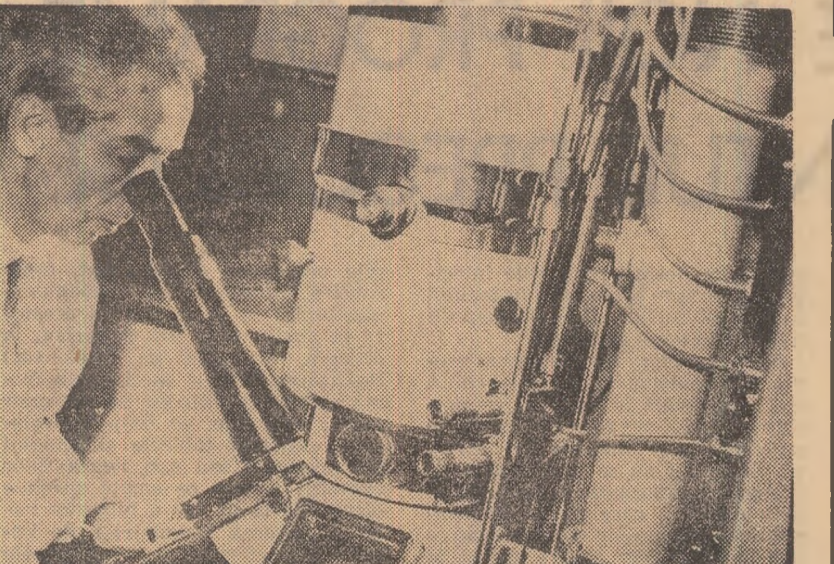
În continuare dr. G. Musa s-a oprit, referindu-se la cercetările institutului, asupra problemei transferilor directe a energiei termice în energie electrică prin conversiune termionică. Această nouă metodă de a obține energie prezintă numeroase avantaje: transformare directă, densitate mare de putere pe unitate de greutate instalată, transformarea la temperaturi ridicate de ordinul a 2000° K etc.

În cadrul Institutului de fizică au fost obținute rezultate interesante și în studiul compensării sarcinii speciale electronice prin formarea de ioni pozitivi în urma folosirii unei radiații fotoionizante sau utilizînd o descărcare auxiliară. De asemenea, s-au realizat studii interesante privind procesele elementare care au loc în asemenea diode, a căror cunoaștere este absolut necesară pentru îmbunătățirea

O altă direcție de cercetare o constituie studiul excitonilor prin spectroscopie de absorbție, reflexie și emisie. Interesul acestor studii este legat de posibilitatea obținerii de informații privind benzile de energie în cristalele respective și modificările acestora sub influența unor factori perturbatori cum ar fi, de pildă, un cîmp electric exterior sau tensiunile mecanice. Sînt de remarcat rezultatele obținute în ceea ce privește spectrul de absorbție și reflexie pentru stratele cristaline de iodură de plumb și iodură de cupru.

O a treia direcție de cercetare pe care se axează lucrările sectorului o reprezintă studiul optic și spectroscopic al unor defecte în cristale în prezența impurităților mono și bivalente. S-au obținut în acest fel date noi privind contribuția dislocațiilor încercate la fenomene de difuzie a luminii prin studii de difuzie a luminii la înaltă temperatură pe cristale de clorură de sodiu și clorură de potasiu pure și dopate. S-a studiat procesul distribuției impurităților între faza de dizolvare completă și de precipitare pe defecte gen dislocații și limite de granule în funcție de tratamentul termic al cristalelor dopate. Aceste studii au, în afară unei importanțe teoretice, și însemnate consecințe practice în direcția realizării de cristale de înaltă calitate optică. Se urmăresc de asemenea, prin studiul difuziei luminii, fenomene de tranziție de fază de ordinul doi în cristale.

Paralel, metodele experimentale elaborate au fost aplicate și la studiul unor polimeri produși de industria noastră. În direcția caracterizării prin difuzia luminii a maselor plastice indigene, colectivul nostru a colaborat cu unități reprezentative din industria producătoare de mase plastice, cum ar fi Combinatul chimic Borzești. Combinatul petrochimic Brazi și Institutul chimigaz din Medias. O parte din rezultate au fost preluate direct întreprinderilor producătoare și sînt folosite în procesul de îmbunătățire a produselor, iar o altă parte, care prezintă un interes mai general au fost publicate

Lucrări la microscopul electronic

„Săptămîna economiei”, care se desfășoară în acest an între 25 și 31 octombrie, a devenit o manifestare tradițională, care-și găsește ecou din ce în ce mai larg în rândurile cetățenilor de toate vîrstele. În școli, această săptămîna — și în general activitatea pentru educarea elevilor în spiritul economiei — dobîndește semnificații speciale, constituind pentru profesori și diriginți, pentru comandanții de pionieri, încă o cale în formarea deprinderilor, a trăsăturilor de caracter ale elevilor, pentru educarea lor moral cetățenească.

Referindu-se la măsura în care actuala orientare a fizicii în liceu este de natură să asigure absolvenților o pregătire corespunzătoare, dr. N. Croitoru a afirmat: „Cred că, față de nivelul atins de fizica modernă, fizica școlară manifestă încă multe rămăneri în urmă. Are o pondere mult prea mare partea de fizică clasică. Este într-adevăr important ca aceasta să fie cunoscută. Dar este în același timp important ca elevii să știe în ce domenii ea este depășită de fizica modernă. În general mi se pare că elevii ies din liceu cu cunoștințe foarte schematice, care sînt însă bine înrădăcinate și, de aceea, greu de schimbat. De exemplu, ei cunosc ecuația de mișcare a lui Newton și își imaginează că aceasta rezolvă toate problemele de mișcare. Consider că ar fi necesar să li se dea elevilor noțiuni de mecanică cuantică, de relativitate, de fizică particulelor elementare, de fizică semiconductoriilor și, în general, a corpurilor solide. Foarte mulți elevi nu știu nimic, de exemplu, despre spectroscopia hertziană, avînd doar cunoștințe despre spectroscopia luminii.

Referindu-se la măsura în care actuala orientare a fizicii în liceu este de natură să asigure absolvenților o pregătire corespunzătoare, dr. N. Croitoru a afirmat: „Cred că, față de nivelul atins de fizica modernă, fizica școlară manifestă încă multe rămăneri în urmă. Are o pondere mult prea mare partea de fizică clasică. Este într-adevăr important ca aceasta să fie cunoscută. Dar este în același timp important ca elevii să știe în ce domenii ea este depășită de fizica modernă. În general mi se pare că elevii ies din liceu cu cunoștințe foarte schematice, care sînt însă bine înrădăcinate și, de aceea, greu de schimbat. De exemplu, ei cunosc ecuația de mișcare a lui Newton și își imaginează că aceasta rezolvă toate problemele de mișcare. Consider că ar fi necesar să li se dea elevilor noțiuni de mecanică cuantică, de relativitate, de fizică particulelor elementare, de fizică semiconductoriilor și, în general, a corpurilor solide. Foarte mulți elevi nu știu nimic, de exemplu, despre spectroscopia hertziană, avînd doar cunoștințe despre spectroscopia luminii.

Recentul număr al „Revis- tei de pedagogie” cuprinde, la rubrica STUDIUL, materialele: „Continutul cognitiv și funcțiile psihologice ale convingerilor”, de Anotolie Chirveș, „Cibernetica și procesul învățării”, de Gheorghe Zapan și „Pedagogie și ergonomie”, de Romeo Dăscălescu și Dumitru Salade. La rubrica PROBLEMELE ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI, Eugen Blidescu semnează materialul „Corelația dintre învățămîntul general și celelalte grade de învățămînt”. Tot aici se publică articolele „Corelația cunoștințelor, principi de organizare a conținutului învățămîntului în școala de 10 ani”, de Marin Vișan, „Limba și literatura română în planul de învățămînt și în programele școlii generale de 10 ani”, de Viorica Alecu, „Locul disciplinelor social-politice în învățămînt al școlii de 10 ani”, de C. Dinu, S. Bărbuleanu, F. Stănculescu, I. Verdes și „Concepția predării matematicii în clasele a IX-a și a X-a” de Vasile Stănescu și Gheorghe Călugăriașu. Revista publică de asemenea în acest număr, sub titlul general CERCETĂRI- EXPERIMENTE, materiale semnate de Luminița Ghivrigă („O modalitate de investigație a aprecierilor recl- proce în cadrul colectivului

Revista de pedagogie

nr. 10, octombrie 1968

de elevi”), Anca Miron („Realizarea unor aspecte formative prin predarea istoriei”) și Emil Făstureanu („Ritmicitatea în notarea elevilor”).

La rubrica PROBLEMELE ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI, Eugen Blidescu semnează materialul „Corelația dintre învățămîntul general și celelalte grade de învățămînt”. Tot aici se publică articolele „Corelația cunoștințelor, principi de organizare a conținutului învățămîntului în școala de 10 ani”, de Marin Vișan, „Limba și literatura română în planul de învățămînt și în programele școlii generale de 10 ani”, de Viorica Alecu, „Locul disciplinelor social-politice în învățămînt al școlii de 10 ani”, de C. Dinu, S. Bărbuleanu, F. Stănculescu, I. Verdes și „Concepția predării matematicii în clasele a IX-a și a X-a” de Vasile Stănescu și Gheorghe Călugăriașu.

Revista publică de asemenea în acest număr, sub titlul general CERCETĂRI- EXPERIMENTE, materiale semnate de Luminița Ghivrigă („O modalitate de investigație a aprecierilor recl- proce în cadrul colectivului

de elevi”), Anca Miron („Realizarea unor aspecte formative prin predarea istoriei”) și Emil Făstureanu („Ritmicitatea în notarea elevilor”).

La rubrica PROBLEMELE ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI, Eugen Blidescu semnează materialul „Corelația dintre învățămîntul general și celelalte grade de învățămînt”. Tot aici se publică articolele „Corelația cunoștințelor, principi de organizare a conținutului învățămîntului în școala de 10 ani”, de Marin Vișan, „Limba și literatura română în planul de învățămînt și în programele școlii generale de 10 ani”, de Viorica Alecu, „Locul disciplinelor social-politice în învățămînt al școlii de 10 ani”, de C. Dinu, S. Bărbuleanu, F. Stănculescu, I. Verdes și „Concepția predării matematicii în clasele a IX-a și a X-a” de Vasile Stănescu și Gheorghe Călugăriașu.

Revista publică de asemenea în acest număr, sub titlul general CERCETĂRI- EXPERIMENTE, materiale semnate de Luminița Ghivrigă („O modalitate de investigație a aprecierilor recl- proce în cadrul colectivului

de elevi”), Anca Miron („Realizarea unor aspecte formative prin predarea istoriei”) și Emil Făstureanu („Ritmicitatea în notarea elevilor”).

BIBLIOTECA

Ce profesie să-mi aleg? Am mai spus și cu alte prilejuri că în școli se resimte lipsa unei literaturi privitoare la orientarea școlară și profesională. În afara unor articole care au apărut — ceva mai des în ultimul timp — în revistele de specialitate, cărțile pot fi numărate pe degete. În ultimii doi-trei ani tema aceasta a fost abordată doar în câteva lucrări publicate de Editura politică („Amintiri despre anii de școală”, „Gînduri despre anii de studenție” și „Ce să fiu?” de S. Miron). În Editura științifică („Cercetări sociologice contempo-

rane” — sub red. prof. univ. M. Constantinescu, „Ce este talentul?” de M. Bejat) și în Editura tineretului (G. Grecea — „Insemnările unui adolescent” s.a.). Mai puțin a făcut acest lucru Editura didactică și pedagogică, care s-a mărginit la a tipări o scrisoare metodică pe această temă, elaborată de Institutul de științe pedagogice. O nouă lucrare care se adaugă la bibliografia orientării școlare și profesionale este editată tot de o altă editură decît cea de la care ne-am fi așteptat mai mult. Volumul „Ce profesie să-mi aleg?” de Dumitru Salade a apărut în colecția „Orizonturi” a Editurii științifice. Autorul este cunoscut ca vechi și competent cercetător în acest domeniu și

paginile cărții ne dovedesc din plin acest lucru. Într-un limbaj simplu, direct, fundamentat pe o bază riguroasă științifică, sînt abordate marile probleme, ma-

rele întrebări pe care le ridică alegerea viitoarei profesii, căutîndu-se răspunsurile cele mai bune, soluțiile cele mai eficiente. Sînt analizate, deopotrivă, căile firești care duc la luarea unei hotărîri, ca și greutățile care se ivesc în această privință, succesele ca și erorile sau potențierile în realizarea idealului de viață al tinerilor. O atenție deosebită este acordată criteriilor după care trebuie să se călăuzească tînarul în alegerea profesiei: cunoașterea propriilor interese, înclinații și aptitudinii, cunoașterea cerințelor acelor profesii care intră în sfera preferințelor și a perspectivelor de dezvoltare ale acestora. Toate capitolele sînt bo-

date ilustrate cu exemple convingătoare — unele desprinse din experimentele de autor, altele selectate dintr-o substanțială bibliografie menționată la sfîrșitul volumului. Firește, lucrarea se încadrează în limitele de spațiu, în profilul și nivelul colecției respective. Ea este însă deosebit de utilă pentru orice profesor, puțînd fi recomandată atît părinților cît și elevilor. Semnalînd apariția acestei lucrări — care nu și-a propus să umple golul de care vorbeam la început — rămînem în continuare în așteptarea unor studii pedagogice atît de necesare educatorilor în munca de orientare școlară și profesională. AL. I. VLADIMIR